

ΨΥΧΟΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΟΜΟΡΦΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ψ-3608	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Χειμερινό
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ψυχοσωματικές και Σωματόμορφες Διαταραχές		
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ευαγγελία Κατέρη		
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	Συμβασιούχος Κλινικής Ψυχολογίας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Εμπλουτισμένη εισήγηση, εργασία σε ομάδες, καταγισμός ιδεών, μελέτη περίπτωσης	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής (Επιλεγόμενο)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (προσωπική μελέτη και συζήτηση αποριών στο γραφείο επί συγκεκριμένης ύλης και αξιολόγηση μέσω εργασίας)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr/login/index.php (απαιτείται password)		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
<ul style="list-style-type: none">• Την ευαισθητοποίηση των φοιτητών/τριών απέναντι στο ψυχοσωματικό σύμπτωμα και το συμβολισμό του, τις σωματόμορφες διαταραχές και τα φαινόμενα μετατροπής.• Την διάκριση των ψυχοσωματικών από τις σωματόμορφες διαταραχές.• Την απόκτηση μιας εστιασμένης γνώσης σχετικά με τα ψυχοσωματικά συμπτώματα ως προς βασικές τις θεωρητικές προσεγγίσεις, εστιάζοντας και εμβαθύνοντας στην ψυχαναλυτική/ ψυχοδυναμική προσέγγιση.• Την εξοικείωση των φοιτητών με τους τύπους ταξινόμησης των σωματόμορφων διαταραχών (σύμφωνα με το DSM), τα ιδιαίτερα τους χαρακτηριστικά και βασικά στοιχεία διαφοροδιάγνωσης από άλλες διαταραχές.• Την απόκτηση κριτικής σκέψης αναφορικά με την πολυπαραγοντικότητα των σωματικών και ψυχοσωματικών παθήσεων.• Την εξοικείωση των φοιτητών με κλινικά παραδείγματα σωματόμορφων και ψυχοσωματικών διαταραχών, καθώς και με κλινικές εφαρμογές.
Γενικές Ικανότητες
<ul style="list-style-type: none">• Η κατανόηση της επίδρασης που ασκούν τα τραυματικά γεγονότα και τα συναισθήματα που απορρέουν από αυτά στο σώμα.

- Η κατανόηση του ρόλου της σχέσης μητέρας-παιδιού στην δημιουργία μετέπειτα σχέσεων και ο ρόλος τους στην υγεία.
- Η κατανόηση της έλλειψης δυισμού σώματος-«ψυχής».
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- Σύνδεση των θεωρητικών γνώσεων με κλινικές εφαρμογές και παρεμβάσεις.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Ορισμοί του όρου «ψυχοσωματικό» και η «ψυχοσωματική ασθένεια» στο πεδίο της ψυχολογίας-και ιδιαίτερα της ψυχοδυναμικής/ψυχαναλυτικής προσέγγισης: Διάκριση ψυχοσωματικού συμπτώματος και συμπτώματος μετατροπής.
- Η αιτιολογία των σωματικών παθήσεων: Προς αναγνώριση μιας πολυπαραγοντικότητας (βιολογία, προσωπικότητα, σχέσεις, άμυνες, άγχος-στρες, ψυχικοί τραυματισμοί).
- Το ψυχοσωματικό φαινόμενο στο παιδί και ο ρόλος της σχέσης μητέρας παιδιού: Η ψυχαναλυτική θεωρία και η θεωρία των αντικειμενοτρόπων σχέσεων.
- Θεωρητικές σχολές της ψυχοσωματικής ιατρικής: Ψυχανάλυση-Ψυχολογία Υγείας-Ψυχαναλυτική Ψυχολογία Υγείας.
- Το άγχος και το στρες στην εκδήλωση ψυχοσωματικών και σωματόμορφων διαταραχών.
- Κοινωνικο-πολιτισμική προσέγγιση της σωματοποίησης: Η σωματοποίηση ως έκφραση κατάθλιψης και ψυχικού τραύματος σε μη δυτικούς πολιτισμούς.
- Σωματόμορφες διαταραχές: Τύποι, συμπτώματα, διαφοροδιάγνωση και μελέτες περίπτωσης.
- Ψυχοσωματικές διαταραχές: Σωματοποίηση, ψυχοσωματική δομή προσωπικότητας-Αλεξιθυμία, το ψυχοσωματικό πεδίο έκφρασης και συμβολισμού.
- Ψυχαναλυτική και Γνωστικο-Συμπεριφοριστική θεραπεία στις ψυχοσωματικές και σωματόμορφες διαταραχές.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Στην τάξη (Πρόσωπο με πρόσωπο). Οι συναντήσεις περιλαμβάνουν εμπλουτισμένη εισήγηση, εργασία σε ομάδες, καταγισμός ιδεών, μελέτη περίπτωσης.		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία Υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας UoC e-learn.		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	<i>ECTS μονάδες</i>
	Διαλέξεις	39	1,56
	Αυτοτελής μελέτη για τελική εξέταση	60	2,4
	Συμμετοχή στην τελική γραπτή εξέταση	2	0,08

	Σύνολο Μαθήματος	101	4,04
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η αξιολόγηση γίνεται στην Ελληνική γλώσσα με βάση κυρίως υλικό που αναρτάται στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος και τη βασική συνιστώμενη βιβλιογραφία. Για τους φοιτητές Erasmus, η αξιολόγηση γίνεται στην Αγγλική γλώσσα (με κατάθεση εργασίας/ιών και τελικές εξετάσεις).</p> <p>Ι. Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής ή/και τύπου σωστού-λάθους καθώς και ερωτήσεις σύντομης απάντησης που δύναται να πλαισιωθεί με προφορική εξέταση σε φοιτητές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο γραπτό λόγο.</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης παρουσιάζονται κατά την πρώτη παράδοση που γίνεται στο χώρο του αμφιθεάτρου και είναι αναρτημένα στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος.</p>		

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΑΣΙΚΗ:

- Dumet, N. (2011). *Η Κλινική των Ψυχοσωματικών Διαταραχών* (Επιμ.: Κ. Χατήρα). Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω-Gutenberg.
- Duberstein, P. R., & Masling, J. M. (2007). *Η Ψυχοδυναμική των Αντιλήψεων για την Αρρώστια και την Υγεία* (Επιμ.: Κ. Χατήρα). Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω-Gutenberg.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ:

- Breuer, J., & Freud, S. (2000). *Studies in Hysteria*. USA: Basic Books Inc.
- Αναγνωστόπουλος, Φ. & Καραδήμας, Ε. (2000). *Υγεία και ασθένεια: Ψυχολογικές διεργασίες*. Αθήνα: Εκδόσεις Λιβάνη.
- McWilliams, N. (2012). *Ψυχαναλυτική διάγνωση: Η κατανόηση της δομής της προσωπικότητας στα πλαίσια της κλινικής διαδικασίας* (Επιμ.: Τ. Αναγνωστοπούλου, Σ. Τριλίβα. Μτφρ.: Α. Καραμπέτσου, Τ. Αναγνωστοπούλου). Ινστιτούτο Ψυχολογίας και Υγείας.
- McWilliams, N. (2006). *Ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία* (Επιμ.: Τ. Αναγνωστοπούλου). Ινστιτούτο Ψυχολογίας και Υγείας.
- Μάνος, Ν (1997). *Βασικά στοιχεία κλινικής ψυχιατρικής*. Θεσσαλονίκη: University Press Studio.
- Gordon, R. M. (2010). *Psychodynamic diagnostic manual*. In I. Weiner and E. Craighead (Editors), *Corsini's Encyclopedia of Psychology* (4th ed., vol 3, pp. 1312-1315). John Wiley and Sons Publisher.
- PDM Task Force. (2006). *Psychodynamic Diagnostic Manual*. Silver Spring, MD: Alliance of Psychoanalytic Organizations.
- Shiraev, E. V. & Levi, D. A. (2017). *Cross-Cultural Psychology: Critical Thinking and Contemporary Applications* (6th ed.). New York and London: Routledge.

*Τα επιστημονικά άρθρα, καθώς και η κάθε ενότητα του παρόντος μαθήματος θα είναι διαθέσιμα στους φοιτητές, μέσω του συστήματος διαχείρισης μάθησης του

Πανεπιστημίου Κρήτης.